

A Hódmezővásárhelyi Galyasi Miklós Muzeális és Közművelődési Intézmény, Petőfi Művelődési Központ Művészettörténeti Önképzőköréről

Az Önképzőkörünk 25 taggal 2005 februárjában alakult. Foglalkozásainkat péntek délután 4-fél 6 óráig tartjuk a Kultúrházban, s eddig még egyetlen találkozó sem maradt el: se nyári, se téli szünetet nem tartunk, a szakkört ismeretszerzésnek, szabad foglalkozásnak, igényes szórakozásnak-szellemi épülésnek tekintjük valamennyien. Tudományos igénnyel igyekszünk munkálkodni; bár amatőrök vagyunk: dilettantizmusnak, felületességnek nem adunk helyt.

2005. februárjában, indulásunkkor a jelentkezők köre teljesen vegyes volt: a gimnazista diákoktól a Szegedre járó főiskolásokig, fiatal értelmiségiekig s az idősebb korosztályig, nyugdíjasokig egyaránt képviseltették magukat. Később a fiatalok közül többen sok más elfoglaltságuk, felvételire készülésük stb. miatt elmaradtak. A csoport középkorú vagy kissé idősebb felnőttekből álló összetartó magja rég kialakult, s ez már jóval több a péntek délutáni szakmai kapcsolatoknál.

Az önképzőköri (és nem előadás- vagy szakkör-) formát azért választottam, mert kedves tanárom, Láng István példája lebegett előttem: ő tanított meg hajdan, a Bethlen Gimnáziumban erre a tevékenységi formára. A csoport tagjai mind jobban élvezik és értik a kiselőadások, referátumok és korreferátumok tartásának módját: örömeiket lelik az önálló munkában.

A fegyelem, egyetértés és nyugalom uralja foglalkozásainkat, és a maximális szakmai léghő. A csoport tagjai nyitottak az újra, s ha lettek volna előítéleteik a művészet bizonyos áramlataival kapcsolatban, készek e gátló tényezőket levetkezni.

Mivel városunk életének immár színfoltjává váltunk, számolnak velünk Vásárhely művészetpártoló életének palettáján, és nyilvános bemutatkozásunk is megtörtént ez év februárjában (kisebb jubileum!).

Tevékenységünk három részből áll:

1. Az őskori művészettől kezdve haladunk a művészettörténeti korok mentén az időben, s igyekszünk minél alaposabban feltérképezni e korszakokat, kedvünkre tallózva a végtelen – és végtelenül érdekes! – anyagban. Jelenleg a „nagy-középkor” romanika fejezeténél tartunk.

2. Feladatunknak érezzük, hogy aktívan vegyünk részt Vásárhely múzeumi életében. Minden kiállítást megnézünk, lehetőség szerint többször is, mivel úgy tartjuk, hogy a műalkotás a nézővel való rendszeres interakcióban képződik meg. Gyakorta hívunk e kalandozásainkhoz értő művész-vezetőt. (40-nél több kiállítást néztünk meg a mai napig)

3. És hétről hétre extra programokat csinálunk, melyeken bejárjuk a környéket, Szegedre, Pestre megyünk múzeumba, szélmalomokat nézünk, filmet nézünk az Emlékpontban, a Könyvtárban, műtermet látogatunk, megmásszuk a Városháza tornyát vagy épp a víztorony lépcsőit...

A korlátozott terjedelemben tekintettel az Önképzőkör tevékenységének részletes leírását CD lemezen mellékelem.

Hódmezővásárhely, 2007. március 26.

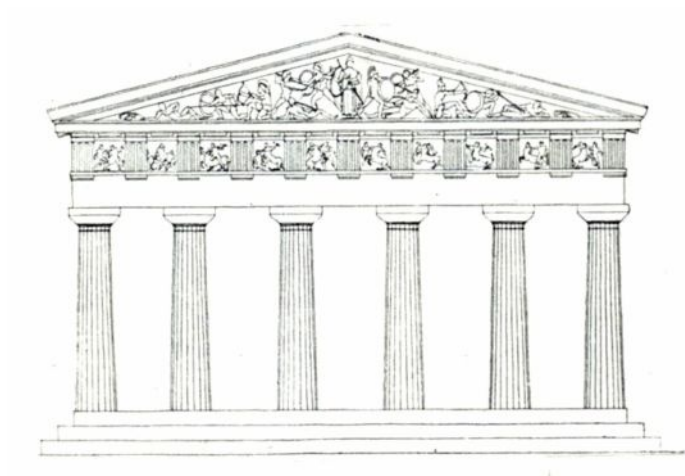
Dr. Cserjés Katalin (hódmezővásárhelyi lakos)
Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara
Modern Magyar Tanszék
az Önképzőkör vezetője

A

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÖNKÉPZŐKÖR

2005-2006. ÉVI

TEVÉKENYSÉGE



CÉLKITŰZÉSEINK

1. A képzőművészet történetének megismerése a kezdetektől.
2. Képzőművészeti, történeti és néprajzi kiállítások megtekintése.
3. Hódmezővásárhely templomainak, műemlékeinek, műemlékjellegű épületeinek megismerése.

MÓDSZEREINK

1. Az önképzőkör vezetőjének előadása.
2. Meghívott előadó meghallgatása.
3. A tagok előadása az önképzőkör vezetőjének útmutatása, az általa ajánlott szakirodalom és saját anyagkeresés alapján.
4. A kiállításokra közös felkészülés és a látottak feldolgozása az önképzőkör vezetője által előkészített szempontrendszer szerint.
5. Betekintés a témákhoz kapcsolódó történelmi, társadalmi környezetbe és más művészeti ágakba.

PREZENTÁCIÓ

1. A tematikák és a legfontosabb tudnivalók kiadása fénymásolatban.
2. A tárgyalt témákhoz kapcsolódó képek megtekintése albumokból.
3. Videokazettára átmásolt képek megtekintése.

A FEDOLGOZOTT MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KORSZAKOK

1. Óskori művészet
2. Sumérok, babiloniak, asszírok – Ős Napkelet birodalmai
3. Egyiptom
4. Kréta – minószi palota-civilizáció
5. Fejezetek az ókori görög művészet történetéből
6. A rómaiak művészete
7. Fejezetek a korai középkor művészet- és művelődéstörténetéből

KÉPELEMZÉSEK, MŰVÉSZETELMÉLET

(bevezető, előkészítő, általánosan megalapozó és „tréning jellegű órák)

1. Ifj. Hans Holbein *Követek* című képének elemzése
2. Velazquez *Las Meninas* című képének elemzése
3. *Az esztétikai tapasztalat elemzése* – művészetfilozófiai előadás
(meghívott előadó: Králik Csaba)
4. Ifj. Hans Holbein *Halott Krisztus* című képének elemzése. Összevetések a Dosztojevskij *Félkegyelmű* című regényében lévő képleírásokkal. Idézetek Dosztojevskij feleségének *Naplójából*
5. Grünewald *Isenheimi oltárképeinek* elemzése: a „Fekete Krisztus”. Az antonita rend betegápolásra berendezkedett kolostortemploma.
6. Bibliai történeteket, szenteket ábrázoló képek megbeszélése. A bibliai szövegrészekhez képeket rendelünk a művészettörténet különböző korszakaiból.
7. Felkészülés a kiállításokra és a látottak megbeszélése. A csoport tagjai elemző módon számolnak be a kiállításokon látott művekről.
8. Ismerkedés különböző képzőművészeti technikákkal.

TEMATIKÁK

Őskori művészet

1. Termékenységű szobrocskák, idolk

Willendorfi Vénusz
Kökénydombi Vénusz
Szegevári Sarlós Isten

2. Barlangrajzok

A barlangok felfedezésének története
Altamira állatábrázolásai
Lascaux: A halott ember aknája

A mágikus magyarázat és kérdőjelei
Az ősi művészet szinkretizmusa

(A „sámánszertartás” és a művészet születése)

Kitekintések

3. Stonhenge kérdőjelei

4. Nazca vonalak

Sumérok, babiloniak, asszírok – Ős Napkelet birodalmai

1. A sumérok nagy királya, Gilgames; a 12 ékírásos táblára feljegyzett *Gilgames-eposz* és őrzőhelye: Asszurbanipal ninivei könyvtára; Uruk, Ur, Kis és Lagas városai
2. Babel tornya – a *Bibliában* és a valóságban: a zikkuratok (toronytemplomok), Hérodotosz híradása. Észagila: „A fej felemelésének háza”; Marduk kultusza
3. Hammurapi törvényoszlopa (ékírásos akkád szöveg)
4. Babilon – a bibliai „Nagy Parázna”
5. Ninive – a „Gyilkos Város”; *Jónás könyve* a Bibliában
6. Szemiramisz függőkertjének a legendája
7. A babiloni Istar-kapu és a Felvonulási út
8. A kaldeusok jövőkutatása, álomfejtései

Egyiptom

1. Az Egyiptomi Birodalom története
2. Az egyiptomi írás (a hieroglifák)Az egyiptomi vallás (sokistenhit, állat-istenek; Ehnaton és az Aton vallás)
3. Ozirisz és Izisz mítoszai
4. Halottkultusz; a Halottak Városa; balzsamozás, mumifikálás; Ká és BÁ; kanopusz-edények
5. Piramisok – a fáraók temetkezési helyei; Imhotep, az első építész; Dzsószer, Sznofru, Kheopsz, Khephrén, Menkaure piramisai; Giza körzete
6. A Szfinx (a Thébai mondakör Szfinxe)
7. Abu-Szimbél sziklatemploma
8. Dzsószer fáraó diorit szobra
9. Nofertiti királynő szobra
10. Egyiptomi falfestészet; a sírkamrák művészete

Kréta-Mükéné

1. Kréta fekvése, történelme, betelepülése
2. A Krétához kapcsolódó mítoszok: *Europé elrablása; Daidalosz és Ikarosz; Minósz, a Minotaurus és Thészeusz; Ariadné fonala; Zeusz születése és nevelkedése*
3. Mükéné , kapcsolódása Krétához
4. A Théra vulkán kitörése Szantorini szigetén
5. Knósszosz – Sir Arthur Evans ásatásai és rekonstrukciói; a palota feltárása
6. *Bikakultusz a mediterránumban* – a krétaiak ’vallása’; papnők, bikakultusz, a kettős bárd, kultikus táncok; Mithrász-kultusz (meghívott előadó: Králik Csaba)

Fejezetek az ókori görög művészet történetéből

1. A trójai háború (mítosz és valóság), Odüsszeusz szerepe
2. Trója feltárása
3. A kezdetek és az archaikus művészet, a 12. századi dór invázió
4. Az argoszi Héra templom; a megaron templomok; a görög templom szerkezete, az oszloprendek; az épületek festése
5. A korai atlétaszobrok; Kurosz-koré ábrázolások; ruhátlan férfi és felöltözött nő-ábrázolások; egyiptomi gyökerek; válaszok a mozgásábrázolásra
6. Vázafestészet; geometrikus díszítőformák; vázati típusok; a Kerameikosz-temető és a Dipylon vázák
7. Delphoi és Olümpia szentélyei Zeusz templom
8. A görög színház

A rómaiak művészete

1. Róma alapítása, Romulusz és Rémusz mondája, Vergilius Aeneis (A rómaiak trójai eredetének mítosza).
2. A rómaiak istenei, kapcsolatok a görög istenekkel, saját római istenek.
3. A római és a görög kultúra kapcsolata.
4. Az etruszok művészete (sírkamrák, festményei, szarkofágszobrok, épülettípusok), amelyeket a rómaiak örököltek.
5. A római építészet (fórumok, amphiteatrumok, thermák, diadalívek, emlékoszlopok).
6. Colosseum, Pantheon, Trajanus oszlopa, Vallum Hadrianum.
7. A római szobrászat (domborművek, síremlékek, portrék).
8. A császárok szobrainak összehasonlítása, életművük megismerése.
9. A római festészet (falfestmények, mozaikok).
10. Pompeji és Herculaneum pusztulása. A feltárt épületek, mozaikok elemzése.
11. A római provinciák művészete, különös tekintettel a Pannónia provincia területén talált leletekre.

Fejezetek a korai középkor művészet- és művelődéstörténetéből

1. Átmenet az ókorból a középkorba (Ravaenna, S. vitale, Sínai St. Katalin- kolostor, képrombolás, Zsidó-arab párhuzamok, ikonfestészet egyiptomi alapjai).
2. A korai középkor kronológiája (a Ny-római birodalom bukásától a keresztény Európa megszületéséig).
3. A Római birodalom és a kereszténység.
4. a kereszténység kezdeti tanításai, teremtéstörténetek a Bibliában.
5. A keresztény szimbolika (a Biblia részei).
6. A szerzetesrendek kialakulása (a Pálosok és az Antoniták története, Remete Szt. Antalról és ábrázolásáról).
7. A népvándorlás kora, különös tekintettel a hunok és a longobárdok szerepére.
8. A vikings részvétele Európa felosztásában és művészetük lényege.
9. Ókeresztény építészet (katakombák, imaházak, temetőkapolnák, bazilika stílus, Bizánc építésze).
10. Ókeresztény festészet (katakombák, miniatúrák, falfestészet, mozaikok, ikonfestészet kezdetei)
11. Ókeresztény szobrászat (szarkofágok, „Jó Pásztor” ábrázolások).
12. Katakombafestészet.
13. Ismerkedés az ikonfestészet szabályaival, Józai Sándor képzőművész előadásában
14. Rubljov korának, művészetének megismerése a róla szóló film segítségével.

KÉPZŐMŰVÉSZETI, TÖRTÉNETI ÉS NÉPRAJZI KIÁLLÍTÁSOK MEGTEKINTÉSE

1. Tornyai János képei az Alföldi Galériában „A juss” terme és a „kisképek” szobája, Fejér Csaba emlékkiállítás (összehasonlító elemzés)
2. A Vásárhelyi Tavasz Tárlat
3. Munkácsy kiállítás a Nemzeti Galériában, Varga Imre gyűjteményes kiállítása, a Nemzeti Színház és a Művészetek Palotája
(A program Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Polgármestere által engedélyezett önkormányzati anyagi támogatás segítségével valósult meg.)
4. Nagy Attila Életmű-kiállítása (2 alkalommal) a kapcsolódó mitológiai ismeretek áttekintésével
5. Radics Márk fotóművész kiállítása (2 alkalommal)
6. A Mártélyi Nyári képzőművészeti Tábor résztvevőinek kiállítása
7. Chagall Odüsszeia című litográfia sorozata (Szeged)
8. A Vásárhelyi Őszi Tárlat (2 alkalommal, másodszer Dr. Dömötör János nyugalmazott múzeumigazgató tárlatvezetésével)
9. Kéri Imre Munkácsy–díjas festőművész kiállítása
10. Vásárhelyi Kerámia Szimpózium (2 alkalommal)
11. SYMPOSITION MMV (Balogh Zsófia, Bukor Tibor, Dunai Edit, Horváth Krisztián, László Dániel, Pap Gitta, Sütő Róbert, Szabó Ábel, Szívós Anna)
12. Fejér Csaba és Tóth Valéria a szegedi Olasz Intézetben, Alföldi festők képei a DEMÁSZ- székházban (Endre Béla, Fejér Csaba, Kohán György, Koszta József, Nyilasy Sándor, Rudnay Gyula, Tornyai János)
13. Fodor József retrospektív tárlata (2 alkalommal, másodszer a művész tárlatvezetésével; ez utóbbi már 2006-ban)
14. Alföldi Galéria (képek és gondolatok)
15. Mezőgazdasági kiállítás az Agrárcentrumban
16. A Tornyai János Múzeum új, állandó régészeti kiállításának megtekintése Tóth Katalin régész vezetésével
17. Dr. Spissák Lajos fotókiállítása, ill. Mónus Sándor fazekasmester kiállítása a Mezőgazdasági Főiskolán

18. Szeged, Olasz Intézet: Tóth Valéria és Fejér Csaba kiállítása
19. Mednyánszky-kiállítás – Móra Ferenc Múzeum, Szeged
20. Alföldi Galéria: *Sensaria* csoport kiállítása
21. Tornyai János Múzeum: Egyiptomi gyűjtemény a Budapesti Szépművészeti Múzeum anyagából
22. Budapesti Szépművészeti Múzeum: Öt évszázad spanyol festészetének remekművei
23. Alföldi Galéria: Endre Béla képei
24. Szeged, Móra Ferenc Múzeum: Munkácsy Mihály képei (Pákh Imre gyűjteményéből)
25. Hódmezővásárhelyi Városi Könyvtár: Balázs Márta festményei
26. Alföldi Galéria: Dunai Edit: *Égi vizeken*
27. Alföldi Galéria: Rékassy Csaba alkotásaiból (B. Kovács Emőke vezetésével)
28. Az Emlékpont Múzeum megnyitása (többször voltunk)
29. Szeged, Eifert János fotóművész képei
30. Szeged, Bartók Béla Művelődési Központ: Fontos Sándor festőművész kiállítása
31. Szeged, Olasz Intézet *Táblaképek*
32. Alföldi Galéria: Sára Sándor Kossuth-díjas filmrendező fotóiból
33. Korbely István festőművész tárlata Vásárhelyi Kerámia Szimpózium
34. Az üvegfestés művészete (Prágainé Mágori Aranka munkái)
35. *Kezek*: Kelemen Marcell munkái – a művész vezetésével
36. Galéria 2000: tárlat a B. Kovács család munkáiból
37. Fekete- ház Szegeden: Dalí kiállítás
38. Alföldi Galéria: *Őszi Tárlat*
39. Németh József festőművész műtermének megtekintése – felesége vezetésével
40. Az Emlékpont alföldi festészet-anyagának megtekintése Dr. Dömötör János nyugalmazott múzeumigazgató vezetésével

**HÓDMEZŐVÁSÁRHELY TEMPLOMAINAK, MŰEMLÉKEINEK,
MŰEMLÉKJELLEGŰ ÉPÜLETEINEK MEGISMERÉSE**

1. Zsinagóga és Magyar Tragédia, 1944 kiállítás
2. Unitárius templom
3. Evangélikus templom
4. Református Újtemplom
5. Belvárosi Római katolikus templom
6. Református Ótemplom
7. Tabáni Református templom
8. Susáni templom

Papi szélmalom (Kirándulás lovaskocsival)

Hódmezővásárhely a Városháza tornyából

Hódmezővásárhely a Víztoronyról (264 lépcső !)